

Het praalgraf van Pieter Mogge in de Sint-Adriaanskerk te Dreischor.

Bij het beschouwen van het grafmonument van Pieter Mogge door Kunstwacht is het uitgangspunt vooral 'kijken' geweest. Wat is er te zien zonder al te veel voorkennis. Wat is de iconografie van de onderdelen en wat is dan de iconografie van het geheel. Dit in het kader van een kunstgeschiedenis coaching. Gaandeweg is er toch een en ander uitgezocht om al te veel speculeren te voorkomen. Maar het meeste is toch door kijken en de bestaande kennis kunstgeschiedenis tot stand gekomen. Dit eigenlijk spelenderwijs via een uitwisseling van apps. En dat op basis van een vrij slechte foto. Naar aanleiding van een specifieke vraag van een medewerker van de kerk om een interpretatie is er meer uitgezocht. Op 15 februari zijn daarom betere foto's gemaakt.



Het gaat bij deze beschrijving om een 'mogelijke' interpretatie. Het zijn voornamelijk geen zekerheden. Daar zou een echt gedegen onderzoek voor nodig zijn.

Onderstaande beschrijft de bevindingen en uiteindelijk wat opgezochte informatie. Het monument is dermate uitzonderlijk en interessant dat het 'graven' naar meer informatie gewoon een spannende zoektocht werd met de beperking van tijdens een werkweek, tussen de bedrijven door, informatie verzamelen.

Maar, wat zien we? Allereerst de pure beschrijving.

Het gaat om een grafmonument / praalgraf in een grafkapel aan het einde van de zuidbeuk van de kerk. Het monument staat tegen de noordwand van de kapel. Het is uitgesloten dat de gestorvene daar ook daadwerkelijk in ligt. Dat zou tegen alle gebruiken ingaan.

Het is bovenal een herdenkingsmonument voor een beëindigd leven. Bij het kijken was het eigenlijk niet belangrijk voor wie het monument gemaakt was en door wie. Van belang was wel de vraag "wat wil men hier vertellen". De indruk eerste indruk was wel dat er hier een weldoordacht iconografisch programma was samengesteld.

Het monument is een cenotaaf. Een herdenkingsmonument waarbij de overledene ergens anders is begraven. In dit geval in de grafkelder onder de verhoogde kapelvloer. Door het omvangrijke grafschrift kan het ook een monument met een epitaaf genoemd worden.

We kijken naar een architectonische opbouw tegen een wand. Er is gebruik gemaakt van de contrasten tussen rood/wit/grijs gemarmerd marmer, zwart marmer en wit marmer.

Op de zwarte marmeren basis staan twee geaderde marmeren pilasters. Tussen de pilasters is er een afsluiting in de vorm van een door een boog/toog onderbroken kroonlijst. De achterwand tussen de pilasters is zwart. In het midden van de wand is nog een afgeknotte geaderde marmeren zuil te zien. Deze is van hetzelfde marmer als de pilasters.

De cenotaaf is volgens de sporadische informatie uitgevoerd in een Lodewijks XV stijl. Ofwel de Rococo. Die Rococo elementen zijn wel aanwezig maar eerder als bijzaak terwijl het geheel nog een vrij klassieke symmetrische opbouw heeft. Alle decoratieve- en iconografische elementen zijn in wit marmer uitgevoerd.

Er is meer voor te zeggen dat het hier een overgangsvorm in stijl betreft tussen Lodewijk XIV en Lodewijk XV.

Zo is rondom het grafschrift op de ver naar voren uitstekende basis een sierrand aangebracht. Zowel aan de bovenzijde als de onderzijde is in het midden een wat aarzelende rococo decoratie te zien. Echt overtuigend is nog niet. De twee witte vulstukken boven de basis weten eveneens nog niet helemaal bij welke stijl ze behoren.





Het bekijken is van onder naar boven gedaan. Daar was geen enkele reden voor. Er is ook steeds van links naar rechts 'gelezen' per horizontale zone.

De vrouwenfiguren aan weerszijden van de basis springen het meest in het oog. Deze personificaties moeten een duidelijke betekenis hebben maar welke?



Nogmaals, we hebben het hele monument eerst beschreven volgens het 'wat zie ik principe'.

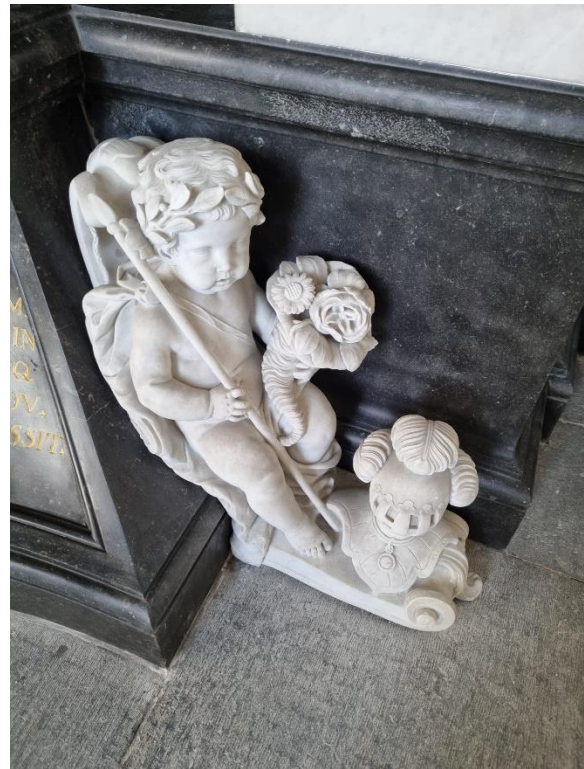
De linker vrouwenfiguur draagt een historiserend klassiek gewaad. Zij heeft een diadeem in het haar en is blootsvoets. De vrouw staat in een contrapost, maar maakt met de rechervoet een stapbeweging naar voren. De sokkel heeft als steun voor haar voet een uitstulping gekregen. In haar rechter afhangende arm/hand heeft zij een kronkelende slang vast. Met haar gebogen linkerarm/hand drukt zij een schedel tegen de borst. De slang kijkt richting schedel. De eerste reactie is natuurlijk Cleopatra. De klassieke vrouw met de slang. Maar wat doet Cleopatra in Dreischor en wat is dan de relatie met de rest van het monument?

De vrouw aan de rechterzijde van het monument draagt eveneens een diadeem en een historiserend klassiek gewaad. Ook zij is blootvoets en staat in een contrapost, maar is meer in rust. Zij maakt geen stapbeweging. Het speelbeen is een spiegeling van dat van de vrouw links. De vrouw rechts omvat in haar rechter hand, met gebogen arm, een palmtak die op de linkerschouder rust. In haar linker afhangende arm/hand draagt de vrouw een paarden bit / breidel. Wat verder opvalt, is dat de twee vrouwen in houding aan elkaar gespiegeld zijn.



Een spiegeling zowel in contrapost als in de stand van armen en hoofd. Daardoor vormen ze een harmonieus ensemble en moet er een samenhang zijn in betekenis.

Er moet ook een verband zijn met de twee putti naast de basis. Tegen de zwart marmeren basis steunt zowel links als rechts een wit marmeren putto tegen de zijkant. Eigenlijk rust elke putto weer op een eigen basis met een wit marmeren krul als steuntje in de rug. Het is opvallend dat deze twee elementen direct op de kerkvloer aansluiten.



De naakte putto links heeft een diadeem in het haar en laat een keizerskroon op de rechterknie rusten. In de linkerarm een scepter. Als kleding draagt de putto een mantel die met een broche op de borst bijeen wordt gehouden. Op het uiteinde van de onderplaat staat een urn.

De naakte putto rechts heeft een lauwerkrans in het haar en draagt in de linkerarm een cornucopia met bloemen ofwel een hoorn des overvloeds. In de rechterarm rust een speer of pijl waarvan de punt boven de schouder uitsteekt. Een schoudermantel wordt bijeen gehouden door een lint dat vanaf de rechterschouder onder de linkerarm doorloopt. Op het uiteinde van de onderplaat staat een helm met een gesloten vizier.



Op de voorplaat van de gesuggereerde sarcofaag is in een laag reliëf geheel links een boek te zien met de Nederlandse leeuw en met de tekst *Staeten Generaal*. Vervolgens mogelijk een document met afhangende was zegels, een kandelaartje met een waspit (een

waspittenknijper), een inktpot met veer in een soort van standaard met een lade, een stapel boeken met een klein apparaat er bovenop (een persje voor lakstempels?) en een soort van tas/map met de Nederlandse leeuw en de tekst *Generaaliteyst rekenkamer*.



Het deksel van de gesuggereerde sarcofaag heeft een knorrenrand als decoratie. Hierop ligt een hoog reliëf in de vorm van een guirlande van stof met in het midden een gevleugelde zandloper. De bevestigingsknopen van de stofguirlande rusten prachtig naast de aanzet van het hogere middendeel van het monument. Onder de zandloper ligt een *Fasces* ofwel een roedenbundel met bijl. De onderzijde van de bijl steekt links onder de zandloper vandaan. De bijl is net rechtsboven te zien. Een zwaard steekt van rechtsonder naar links onder het geheel door. Zandloper, *Fasces* en zwaard zijn met een koord aan elkaar verbonden.



Het centrale deel van het monument toont een medaillon met het portret van een man. Dat kan niemand anders zijn dan Pieter Mogge. Het medaillon wordt links gedragen door een vrouwenfiguur en rechts door een mannenfiguur. Volgens de verkregen informatie zou het hier gaan om Venus en Mars. De vrouw heeft een lauwerkrans in het haar en een historiserend klassiek gewaad dat haar borsten bloot laat. Haar rechterhand raakt haar rechterborst aan. Aan haar voeten sandalen. Haar linkerhand rust bovenop het medaillon. De man draagt een helm en een historiserend Romeinse tuniek, borstplaat, mantel en laarzen. Zijn rechterhand rust bovenop het medaillon. Zijn linkerarm/hand ondersteunt de onderzijde van het medaillon. Beide figuren kijken van elkaar weg.

De weergave van twee kleine scenes aan de voeten van deze figuren zijn wellicht de iconografische sleutels tot de betekenis van de vrouw en man. Links is onder/voor de vrouw een vogel te zien en een boomstronk die weer uitloopt. Op de slechte foto interpreteerden we dat als de duif met olijftak maar dat lijkt niet te kloppen. Of wel? De scene rechts onder de man is de pelikaan die haar jongen voedt.



Boven medaillon steekt een kleurig geaderde marmeren afgeknotte zuil uit. Voor de zuil een geraamte dat half boven het medaillon uitsteekt. Het geraamte is gekleed in opvallende mantel met borduursel aan de buitenzijde. De capuchon van de mantel bedekt de schedel van het geraamte. De rechterarm is gebogen om de mantel op te houden. Aan de gebogen linkerarm in de hand een mes en een om het mes gedraaide tak met blad.



Boven het geraamte staat een urn op de dekplaat van de afgeknotte zuil. Vanuit elk gekruld handvat van de urn hangt een iets schuin weglopende guirlande af van eikenblad met eikels. Het geheel wordt omsloten door een *Ouroboros* ofwel de slang of draak die in zijn eigen staart bijt. De *Ouroboros* loopt achter de guirlandes langs en wordt gesteund door de handvatten van de urn. Achter de kop van de slang komt nog een vlam uit de urn.





De afsluiting van de cenotaaf bestaat centraal uit een wapenschild dat geflankeerd wordt door griffioenen als schildhouders. Het schild zelf heeft niet de standaard vorm maar lijkt meer op een cartouche met S-vormige sierranden. Het wapenschild draagt geen helm maar een kroon. De kroon heeft als helmteken mogelijk een Phoenix. Onder het wapenschild mogelijk twee schuin gekruiste palmtakken die aan de onderzijde zijn samengebonden door een lint. Onder elke griffioen een gekruld plantenblad of vogelveer. In de afsluiting / bekroning van het monument is een rococo invloed het meest duidelijk in de ornamentiek. Vooral in de lampen met een vlam op de beide zijden. Hier is de rococo onmiskenbaar.



De twee kleur gemarmerde dragende pilasters hebben elk aan de bovenzijden een ornament in de vorm van het aangezicht van een schedel. Boven de schedels rocaillewerk. Elke schedel is omsloten door een doek die ter weerszijde afhangt. Ter weerszijde vormt een palmtak of acanthusblad de overgang naar de rocaillerand die de overgang vormt naar de uitstekende randen van de kroonlijst.



Onder de linker schedel hangt een trofee met twee gegroepede onderdelen. Het bovenste is een groep van een schuin gekruiste zeis en een omgedraaide toorts en iets van een stok. De groep daaronder bestaat uit twee schuin gekruiste onderarmen en handen van een geraamte. Als afsluiting van de twee trofee-linten twee sierkwasten met franje.



Onder de rechter schedel hangt eveneens een trofee met twee gegroepede onderdelen. Het bovenste is een groep van een schuin gekruiste zeis en een spade. De groep daaronder bestaat uit twee schuin gekruiste knekels, mogelijk een onderkaak en een onduidelijk element (een schedeldak). Als afsluiting van de twee trofee-linten sierkwasten met franje.

Naast de twee kleur gemarmerde pilasters en het centrale dragen twee zwart marmeren pilasters elk een wapentrofee. Deze pilasters ondersteunen optisch de aanzet van de boog in de kroonlijst. Elke trofee wordt aan de bovenzijde omhoog gehouden door een putto en bestaat uit twee afhangend linten met 8 wapenschilden. Als afsluiting hier ook twee sierkwasten met franje. Een aparte banderol met de familienamen die betrekking hebben op de wapenschilden slingert per trofee om de schilden heen. De namen van een wapenschild staan steeds onder het schild op de banderol. Het wapen linksboven is overeenkomstig met dat van het centrale wapenschild boven de kroonlijst. Het gaat hier om het wapenschild van de familie Mogge.

Al met al een indrukwekkend geheel. Misschien is er in iconografie een relatie met de andere cenotaaf in dezelfde ruimte en wellicht ook met het beschilderde plafond.

Voor de uiteindelijke beschrijving van de iconografie is er wat meer maar beperkt onderzoek gedaan. Wat wilde Pieter Mogge met zijn graf vertellen?

Wat weten we van Pieter Mogge.

Pieter Mogge (1698 – 1756) is heer van Renesse en Dreischor.

Onderstaande tekst ontleend aan:

[https://encyclopedievanzeeland.nl/Pieter\\_Mogge](https://encyclopedievanzeeland.nl/Pieter_Mogge)

*Magistraat en filantroop. Studeerde rechten in Leiden (1717) en Utrecht (1718), waarna hij zich vestigde in zijn geboortestad en al spoedig meedraaide in het regentencircuit dat elkaar de bal met de betere banen toespeelde. In 1720 was hij reeds raad en na driemaal het ambt van burgemeester te hebben bekleed (1729, 1733, 1737), werd hij afgevaardigd naar de Rekenkamer van de Generaliteit (1737-1741) en was tenslotte afgevaardigde ter Staten-Generaal (1741-1756). Aardige functies als heemraad van Schouwen, opperdijkgraaf, landrechter, curator van het gymnasium en overdeken van het kleermakersgilde vielen hem vóór zijn Haagse tijd even automatisch toe. Mogge gold overigens als een bekwaam man, maar naar bekwaamheid werd in die dagen minder gekeken dan naar afkomst en geld en geld bracht Mogge in overvloed: drie ambachtsheerlijkheden, uitgestrekte landerijen op Schouwen, een groot deel van de tienden in Zeeuws-Vlaanderen en anderhalf miljoen aan effecten.*

*Twee incidenten kenmerkten zijn leven. Toen in 1747 tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog Franse troepen het Staatse grond gebied binnenvielen en de roep om een prins overal werd gehoord 'raakte Mogge in den haat van het Gemeen, alzo hij geoordeeld wierdt 's Prinsen verheffing te hebben tegengehouden. Bijkans ware hij het slachtoffer geworden van de moorddadige woede, bij zijn aankomst uit 's Hage (29 april 1747), met den gewoonen Rotterdamschen Beurt man, te Zierikzee. Aan het einde van de Haven opgewagt van eene raazende menigte, rukte men den Heere Mogge den hoed van het hoofd, tooide dien met een Oranje lint, ontnam hem den Deegen, en voerde hem, op eenen Wagen, na het Heeren Logement, al waar hij eene maand lang in bewaaring wierde gehouden' (Kok, Vaderlandsch Woordenboek). Pas bij de komst van Willem IV (2 juni 1747) werd de gijzeling opgeheven en werd Mogge in zijn waardigheid hersteld. Nagtglas, die dit voorval ook vermeldt (Levensberichten II), spreekt in dit verband van 'grauw', 'gepeupel', 'morsige gruiswagen' en 'schandelijke behandeling'. Het tweede incident vormde zijn testament. De ongetrouwde Mogge had zijn geboortestad 'de schandelijke behandeling' niet kwalijk genomen. Toen het testament werd geopend bleek hij Zierikzee een bedrag van f 420.000 te hebben vermaakt voor de stichting van een hogeschool of, zo dit binnen drie jaar niet te verwezenlijken viel, van een Armkinderhuis voor kinderen van onderofficieren, ruiters en soldaten die hadden gediend bij regimenten 'staande ter repartitie van Zeeland'. De plannen zijn niet verwezenlijkt. Holland duldde geen universiteit, zich beroepend op het octrooi van Prins Willem d.d. 13 januari 1575 dat Leiden een universiteit schonk voor Holland en Zeeland, en arme kinderen die binnen de termen van het testament vielen waren er ook niet, want er stonden geen troepen ter repartitie van Zeeland. Het geld bleef daardoor jaren ongebruikt liggen tot executeur en stadsbestuur op 6 april 1768 overeenkwamen, dat Zierikzee de hoofdsom mocht besteden voor andere doeleinden, mits de helft van de inmiddels aardig opgelopen rente aan de erven zou worden uitgekeerd.*

Het reliëf op het monument met de boeken is de meest persoonlijke noot op het hele monument. Het reliëf is een directe verwijzing naar het werk van Pieter Mogge voor de Rekenkamer van de Generaliteit (1737-1741) en de Staten-Generaal (1741-1756).



Door dit reliëf wordt zijn positie direct duidelijk.

Een andere persoonlijke noot is het wapenschild. Het is een monument voor iemand met status. Dat wordt geaccentueerd door de twee trofeeën met wapenschilden. Deze man had een gedegen afstamming. Het persoonlijke wapenschild van Pieter Mogge was niet te vinden. Het onderstaande wapenschild komt het meest in de buurt.

Wapen: gevierendeeld: I en IV in zwart (Sabel) met een golvende dwarsbalk en een schildvoet in zilver (Argent) waaroverheen een verlaagd zilveren harstschild met een rood (Keel) schuinkruis; II en III in rood (Gules) waaroverheen twee omgekeerde schuin gekruiste zilveren zwaarden met gouden gevest.



Het gevonden wapenschild komt het meest overeen met het wapenschild Mogge bovenaan de linker wapentrofee en het wapenschild in de afsluiting. De positie van de dwarsbalken op het wapenschild op het monument is anders.



Pieter Mogge heeft iets willen vertellen over zijn persoon.

De vrouwenfiguur links omvat een slang. Het gaat om Prudentia. Zij is één van de vier kardinale deugen en één van de zeven deugden. Prudentia komt in meerdere verschijningsvormen voor. De meest betrouwbare bron is die van Cesare Ripa (1555-1622) met zijn *Iconologia of Uytbeeldingen des Verstands* (Nederlandse vertaling uit 1644).

Zijn personificatie van Prudentia met slang en schedel staat voor wijsheid, voorzichtigheid en verstandigheid. Het gaat om het verschil kennen tussen het goede en het kwade en dan met namen om de contemplatie over het eigen leven en de dood. Een Memento mori ofwel gedenk te sterven. De slang staat in zijn meest algemene betekenis voor betrachten van voorzichtigheid in het leven.

Ripa schrijft:

*Prudenza . VVijsheyt, VVetenschap van goed en quaed.*

*Een Vrouwe, die in de slincker hand een Doods-hoofd, en in de rechter een Slange heeft. Het Doodshoofd betoont, dat om Wijsheyte te verkrijgen, seer veele helpt, datmen op het einde, en de uytkomst van alle dingen verdacht zy, en om dat de Wijsheyte een groot deel van de werckinge der Philosophie is, die nae 't gevoelen van de beste Philosophen, een gestadige overdenckinge des Doods is, soo leertse ons, dat het overwegen van onse ellendigheyt, de Koninghlijcke heerbaene is, om dieselve te verkrijgen. Van de Slange is genoegh geseyt.*

Bij een andere beschrijving door Ripa van Prudentia komt de slang uitvoeriger voor: *De Slange, wanneer dieselve geslagen is, stelt het geheele lichaem tegen den slagh, wapenende het hoofd met veele krullen: en dat geeft ons te verstaen, dat wy door onse kracht, die daer is als onse hoofd, en onse volmaecktheyt, ons sullen stellen tegens de aenvallen der fortuyne, en alle andere dingen, hoe lief dieselve ons mogen wesen. En dit is*

de waerachtige Voorsichtigheit; daerom seyt de H. Schriftuyre, VVeest voorsichtigh gelijk de Slangen.

Als tegenpool staat aan de andere kant van het monument in een prachtige gespiegelde houding de Temperantia ofwel de personificatie van gematigdheid, matigheid en zelfbeheersing. Ook zij is een kardinale deugd. De palmtak staat voor de hemelse beloning als met matigheid betracht. De toom of breidel staat voor het matigen.

Ook van de Temperantia geeft Ripa meerdere beschrijvingen.

Ripa:

*Temperanza . Maetigheyt. Een Vrouwe in 't purper gekleet, houdende in de rechter hand een Palmtack, en in de slincker een toom. Maetigheyt is een middelmaet, die bepaelt is, door de oprechte reeden, nae het welbehaegen en mishaegeen des lichaems, soo wel door 't oordeel van de smaeck, als door 't gevoelen: en wort gebruyckt, gelijk het oock betaemlijck is, door de Liefde van het eerlijcke en profijtljcke. Dat dit de middelmaetigheyt is, wort door het purper vertoont, dat van twee seer verscheyden verwen is t'saemen gestelt, en die daer nae onder een ander gevoeght zijnde, een aengenaeme en lieflijcke vermenginge maecken. Of als uyt twee tegenstrijdige dingen, door een kloeck en scherpsinnigh verstand, een Idea of ontwerp voortkomt, dat seer volkomen is: 't welck door 't werck meer kenbaer zijnde, soo wort het den naeme van Maetigheyt gegeven: om te betoonen, dat de Maetigheyt is, ontrent het behagen en mishaegeen des lichaems. Haer wort den Palmtack gegeven, tot een teycken van belooninge, die die geene in den Hemel hebben, die heerschende over haere hertzochten, sich selve hebben t'ondergebracht. De Palmboom laet sich niet verdrucken, alhoewel daer swaer gewichte aen vast is, maer geeft sich daer tegen aen, gelijk eenige schrijven: alsoo doet oock een maetigh gemoed, 't welck hoe meer 't selve de daedelijcke genegentheeden en lusten, die hem moeylijck zijn, overvallen, soo stelt het sich nochtans wijslijck daer tegen, om dieselve te overwinnen en te bemachtigen. De toom druckt uyt, dat de Maetigheyt, voornaemlijck gebruyckt wort, ontrent de smaeck en 't gevoel, waer van 't eene alleene de mond deelachtigh wort, en 't ander streckt sich door al de deelen des lichaems. De Oude schilderden Nemesis, de Dochter van de Lustitie of het Recht met eenen toom af, die met groote straffigheyt de ongemaeighde hertzochten der Menschen breydelde: eenige maelden de Maetigheyt met twee kruycken af, waer van d'eene nae d'ander was gekeert, nae de maniere, of men 't eene met het ander wilde temperen of maetigen, 't welck van twee tegenstrijdige natticheeden geschiet, daer door men d'eene met d'andere maetigh. Men konde oock een boge in d'eene hand maecken, om de snaere te reken: al om de middelmaetigheyt te betoonen, dieder behoort te zijn, by dese werckinge: Want dieselve op haere middelmaete gereckt zijnde, salse de pijle met groote snelligheyt voort drijven, maer als men dieselve te veel overtreckt, of het sal niet doogen, of de snaere sal breecken*

De twee personificaties Prudentia en Temperantia staan dus gezamenlijk voor een leven dat gericht was op voorzichtigheid, wijsheid en matigheid. Waarschijnlijk zowel in het werk als in privé aangelegenheden. Voor een man als Pieter Mogge met zijn status en fortuin is dat een behoorlijk statement. Het is een soort van verantwoording.

De twee putti onder de personificaties zijn mogelijk gerelateerd aan Prudentia en Temperantia. De putto met de scepter, de kroon en de urn onder Prudentia zou kunnen verwijzen naar het verdwijnen/afleggen van status. De kroon is mogelijk een verwijzing naar de Amsterdamse keizerskroon. Een Memento mori dat ook macht relatief is.

De putto onder Temperantia draagt een cornucopia. Verwijst de cornucopia naar de hemelse liefdevolle overvloed na een leven waarin gematigdheid is betracht? Wat de helm hier als symbolische waarde heeft is niet duidelijk.

Is de pijl een verwijzing naar:

*Men konde oock een boge in d'eene hand maecken, om de snaere te recken: al om de middelmaetigheyt te betoonen, die der behoort te zijn, by dese werckinge: Want dieselve op haere middelmaete gereckt zijnde, salse de pijle met groote snelligheyt voort drijven, maer als men dieselve te veel overtrecket, of het sal niet doogen, of de snaere sal breecken.*

Het middenstuk met de guirlande is eveneens een Memento mori.



De gevleugelde zandloper staat voor het verstrijken van de tijd en de eindigheid van het leven. De Fasces staat voor eendracht. Staat het afgedekte zwaard voor de gerechtelijke macht en/of rechtvaardigheid?

De groep van het medaillon dat opgehouden wordt door een vrouw en een man is het centrale motief. Het zou om Venus en Mars gaan. De combinatie met het portret van Pieter Mogge is dan wat vreemd. Een en ander kan een verwijzing zijn naar Harmonia ofwel Harmonie de dochter van Venus en Mars. Maar dat maakt toch een vreemde combinatie. Is de combinatie Vrede tegenover Mars (oorlog) niet meer voor de hand liggend? Onder de vrouw is een duif afgebeeld en een kleine boomstronk met een nieuwe jonge tak. De vredesduif heeft de nieuwe scheut nog niet geplukt.

Onder de man is een pelikaan afgebeeld die haar jongen voedt met het bloed uit de eigen opengepikte borst. Het symbool van liefdadigheid en opoffering. En het christelijke symbool; voor het lijden en het offer van Christus.

Al met al kan het hele ensemble staan voor de man Pieter Mogge die door opoffering in roerige tijden en tijdens een staatsrechtelijk dynastiek conflict zocht naar vrede door eendracht en rechtvaardigheid.

De zuil/afgeknotte obelisk kan dan verwijzen naar macht, standvastigheid en deugd.

De dood ofwel het geraamte heeft een mes in de hand met een afgesneden olijftak. Het leven is beëindigd. De rest van het monument verwijst weer naar een Memento mori. De afhangende trofeeën met knekels en zeisen verwijzen naar sterfelijkheid en de dood. Vooral de omgekeerde toorts is overduidelijk. De urn met vlam verwijzen naar sterven en een nieuw leven na de dood en de Ouroboros naar de eeuwigheid. Het afhangende eikenblad verwijst naar kracht, macht, moed of onvergankelijkheid.

De gehele afsluiting met het Mogge wapenschild is enerzijds een verwijzing naar de status van Pieter Mogge en anderzijds een verwijzing naar het eeuwige leven door de palmtakken en de twee brandende lampen. De Phoenix als helmteken vervolmaakt dit ensemble. Of het familiewapen ook daadwerkelijk een Phoenix als helmteken had is niet bekend.

Zo niet is het een bewust gekozen apotheose van het gehele monument.



Samenvattend is dit een beperkt onderzoek en daarom alleen een mogelijke interpretatie. Het monument is een getuigenis in geloof en wederopstanding. Het roept op tot eendracht, voorzichtigheid en matigheid in bestuur en leven. Het impliceert mogelijk ook hoop op Vrede in moeilijke tijden.

Het monument heeft wellicht een relatie tot de andere cenotaaf in de grafkapel en het plafond. Daarvan is alleen een slechte illustratie gevonden maar de thematiek van het plafond is duidelijk eveneens een gedenk te sterven. De putti die zeepbellen blazen zijn daar een fraai voorbeeld van. Mogelijk is het plafond al voor het andere monument gemaakt en is de relatie met het monument van Pieter Mogge minder direct.

Voor de medewerkers van Kunstwacht is het bovenstaande een oefening in kijken en interpreteren. Het Monument van Pieter Mogge heeft meer onderzoek. Onderstaande verwijzingen zijn daar een voorbeeld van.

<https://www.geni.com/people/Pieter-Mogge/6000000035654848341>

of

[https://www.protestantsegemeentedreischornoordgouwe.nl/uploads/klant54/files/Pieter%20Mogge%20%26%20gebr\\_%20Ockersse%20-%20hun%20grafmonumenten%20te%20Dreischor%2021%201%202011.pdf](https://www.protestantsegemeentedreischornoordgouwe.nl/uploads/klant54/files/Pieter%20Mogge%20%26%20gebr_%20Ockersse%20-%20hun%20grafmonumenten%20te%20Dreischor%2021%201%202011.pdf)

Na zijn overlijden in 1756 werd het lijk met een jacht vanuit Den Haag overgebracht naar Dreischor om te worden bijgezet in de grafkelder van zijn ooms Ockersse. De begrafenis vond plaats op vrijdagmiddag 19 november 1756. Zestien rijtuigen vervoerden de personen die de begrafenis bijwoonden. Veertien dragers droegen de kist op een voor deze gelegenheid nieuw vervaardigde draagbaar naar de grafkelder. Voorop liep Steven Janse, de knecht van Mogge, met het wapen van Pieter Mogge. Veertien lijkbidders begeleiden de baar, de klok werd door de schoolmeester om het kwartier geluid. Na afloop werd voor de burgerij twaalf vaten bier geschonken. Voor de genodigden



was er brood, wijn en kaas om te eten en tabak en pijpen om te roken. De begrafenis kostte ruim 5.000 gulden, het marmeren grafmonument 13.200 gulden. Het werd vervaardigd door de Haagse beeldhouwer Anthony Wapperom en zijn Zierikzeese collega Matthijs van Nooijen. De laatste nam het grafmonument voor zijn rekening en Wapperom de beelden en versieringen.

Uitstekend is:

<https://www.tijdschriftenbankzeeland.nl/issue/sti/1997-04-01/edition/0/page/8?query=%22pieter%20Mogge%22>

en natuurlijk:

<https://tijdschriftenbankzeeland.nl/issue/kro/1979-01-01/edition/0/page/78>